

Пам'ятка для вчителів
"Шкільний булінг: профілактика та
стратегія поведінки педагога"
Найчастіше жертвами булінгу
стають:

- діти, які не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків;
- невпевнені в собі діти, замкнуті, мовчазні;
- діти, які мають руде волосся, повні чи худі;
- діти, які уникають певних місць у школі (наприклад, на перерві сидять у класі);
- діти, які часто не мають ні одного близького друга, краще спілкуються з дорослими ніж з однолітками.
- якщо це хлопчики, вони зазвичай фізично сильніші за інших;
- виділяються зовнішністю, манерою поведінки, одягом;
- вони часто зухвалі та агресивні в ставленні до дітей та дорослих;
- не дуже гарно вчаться;
- мають досить велике коло друзів або однодумців та ін.
- діти з кола кривдника;
- однокласники;
- випадкові учні або ін..
- Фізичні недоліки: носять окуляри, діти зі зниженим слухом,

- порушенням опорно-рухового апарату (наприклад ДЦП), тобто ті, що не можуть захистити себе, фізично слабші за своїх однолітків.
- Особливості поведінки: замкнуті, сором'язливі, тривожні, імпульсивні, невпевнені в собі, нещасливі і ті, які мають занижену самооцінку.
 - Особливості зовнішності: руде волосся, ластовиння, клаповухість, криві ноги, особлива форма голови, маса тіла (повні чи худі).
 - Недостатньо розвинені соціальні навички: часто не мають ні одного близького друга, краще спілкуються з дорослими ніж з однолітками.
 - Страх перед школою: неуспішність у навчанні часто формує у дітей негативне ставлення до школи, страх відвідування певних предметів, що сприймається оточуючими як підвищена тривожність, невпевненість, провокуючи агресію.
 - Відсутність досвіду життя в колективі (домашні діти).
 - Хвороби: епілепсія, заїкання, енурез, дислалія (порушення мови), дисграфія (порушення письма), дислексія (порушення читання).
 - Низький інтелект і труднощі в навчанні.

Стратегія поведінки дорослого в
ситуації, якщо дитина
підтвердила Вам в розмові, що
вона жертва булінгу:

Скажіть дитині:

- ***Я тобі вірю*** (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви зможете допомогти їй вирішити цю проблему).
- ***Мені шкода, що з тобою це сталося*** (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви намагастесь зрозуміти її почуття).
- ***Це не твоя провина*** (дайте дитині зрозуміти, що вона не одинока в подібній ситуації: багатьом її одноліткам доводиться спостерігати різні варіанти залякування та агресії в той чи інший момент дорослішання).
- ***Добре, що ти сказав мені про це*** (це допоможе дитині зрозуміти, що вона правильно вчинила, звернувшись за допомогою і підтримкою).
- ***Я розумію тебе і намагатимусь зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека*** (це допоможе дитині з надією подивитись у майбутнє та відчувати захист).
-

Реагування на виявлені або
встановлені факти булінгу:

1. При встановленні факту або підозрі на наявність ситуації булінгу вчитель повідомляє про цю ситуацію адміністрацію закладу.

2. Адміністрація, спільно з психологічною службою школи приймає рішення про невідкладність реагування на виявлений факт.

3. Створення комісії по булінгу.

«Кроки взаємодії педагога з учнем»

Крок 1. Об'єктивний опис поведінки дитини

Це означає уміння:

*Збирати та точно формулювати факти.

*Уникати суб'єктивних оцінок.

*Складати конкретний, а не загальний опис того, де, коли, як часто та що конкретно робив учень. Слова: «завжди», «ніколи», «нічого», «весь час» не можуть фігурувати в об'єктивному описі поведінки.

Крок 2. Розуміння мотиву «поганої» поведінки

Порушник дисципліни не усвідомлює. Що за цим порушенням стоїть одна із чотирьох цілей:

*привернення уваги;

*бажання влади;

*помста;

*уникання невдачі.

Привернення уваги – деякі учні обирають «погану поведінку», щоб отримати особливу увагу вчителя. Вони хочуть бути у центрі уваги, не даючи учителю проводити урок, а дітям – розуміти вчителя.

Бажання влади - деякі учні намагаються встановити свою владу над учителем, над усім класом. Своєю поведінкою вони фактично кажуть: «Ти мені нічого не зробиш» та руйнують тим самим встановлений класний порядок.

Помста. Для деяких учнів головною метою їх присутності у класі стає помста за реальну або надуману образу. Мститися вони можуть учителю, комусь із дітей або усьому світові.

Уникання невдачі – деякі учні так бояться повторити свою поразку, невдачу, що обирають стратегію нічого не робити. Їм здається, що вони не відповідають вимогам учителів, батьків та своїм власним надмірно завищеним вимогам. Вони мріють, щоб всі залишили їх у спокої, та залишаються в ізоляції, неприступні та «непробивні» ніякими методичними хитрощами педагога.

Крок 3. Вибір техніки педагогічного втручання для екстреного припинення «вигівки» на уроці

Обираючи те чи інше педагогічне втручання, пам'ятайте, що суть справжнього педагогічного впливу – не покарання. Педагогічний вплив переслідує

дві мети: зупинити неприйнятну поведінку у той момент, коли вона має місце, та вплинути на вибір учнем більш прийнятної поведінки у майбутньому.

Вплив повинен бути швидким та правильним (враховує справжню ціль «поганої» поведінки дитини *див.Крок 2*). Вплив повинен бути неминучим, обов'язковим. Це означає, що учитель повинен видавати відповідну реакцію щоразу, коли учень здійснив проступок.

Крок 4. Розробка стратегії підтримки учня для підвищення його самооцінки

Самоповага школяра формується, коли він:

*відчуває свою здатність у навчальній діяльності (інтелектуальну);

*вибудовує та підтримує прийнятні стосунки з учителем та однокласниками або має хоча б якісь стосунки;

*привносить свій особистий вклад в життя класу то школи.

Змінивши свою традиційну поведінку підтримкою, учитель змінює свою установку стосовно учня. Тепер він очікує від учня гарних вчинків та помічає його гарні вчинки. Оскільки відношення педагога до учня стає позитивним, змінюється і відношення учня до вчителя. дитина почне отримувати те, що їй необхідно прийнятними способами.

Крок 5. Залучення батьків та колег – педагогів до реалізації програми.